

[Guldberg.]

med en høj beskæftigelse. Overalt, hvor mennesker skal arbejde sammen, hvad enten det er på lige fod eller der er et overordnet-underordnet forhold — og ingen skal fortælle mig, at man kan drive en virksomhed, uden at der er det — er der tale om menneskelige reaktioner og om forholdet mellem mennesker indbyrdes, og den vigtigste kilde til at skabe et godt klima er, at man kan gå fra hinanden, når man ikke kan sammen; det vil altid være sådan, hvor mennesker kommer sammen, at der imellem dem er nogle, som skal have lov til at gå fra hinanden. Derfor er den høje beskæftigelse en vigtig ting, for den bevirker nemlig, at begge parter, om jeg så må sige, har mulighed for at skilles.

Jeg har imidlertid svært ved at forestille mig, hvordan en regeringsbeslutning eller en lovgivning på grundlag af et kommissionsarbejde kan bidrage ret meget til en forbedring af klimaet på arbejdspladsen. Det minder sådan lidt om, at nu skal vi vedtage en lov om, at nu skal vi være rare ved hinanden.

Selv om jeg ved, at man fra socialdemokratiets side er glad for ordet industrielt demokrati og bruger det en hel del, er jeg ikke så sikker på, at man har så forfærdelig varm en tilslutning blandt arbejdsmarkedets folk, navnlig ikke hos LOs folk, i det øjeblik det er blevet til andet end et ord, der lyder godt.

Jeg vil da gerne minde om, at hvis det skal forstås, som jeg har defineret det, er industrielt demokrati jo en overgang til, at den enkelte virksomheds egne arbejdere og funktionærer samtidig er ledere, vælger ledere eller har indflydelse på, hvem lederne er. Det binder dem mere til disse virksomheder, end de nogen sinde ellers ville blive. Det er altså en udmærket måde at forringe klimaet på.

Det gør samtidig, at de kan nå at komme helt ud i den situation, som vist er den eneste retsløse i et moderne samfund: at have sin egen fagforening som sin arbejdsgiver. Når det går op for arbejdere og funktionærer, at det er det sigte, der ligger i det begreb, er jeg ikke sikker på, at det bliver modtaget med den varme, som det i øjeblikket er blevet omtalt med.

Nej, klima er et vigtigt spørgsmål; det

er vigtigt at have et godt klima på arbejdspladsen, men det skal komme indefra i samarbejde. Jeg lægger ligesom det ærede medlem hr. Kaj Rasmussen megen vægt på de bestræbelser, der i høj grad gøres fra alle sider. Jeg tror meget mere på det, når man har de folk med selv, som det vedrører, og man kan snakke sig til rette om tingene, men jeg tror ikke spor på, at man gennem en regeringskommission eller folketingsbeslutning eller andet kan lave andet end gøre det endnu sværere for dem, der er impliceret i dette: virkelig at klare deres spørgsmål.

Vi har derfor meget svært ved at se, hvad man overhovedet skulle kunne opnå andet end skadeligt for hele denne sag ved at nedsætte en kommission, og jeg er derfor tilbøjelig til at forfalde til den anden halvdel af min formodning og sige: det er, ligesom det måske ikke så meget drejer sig om at varetage disse klimaforhold, men mere om at rejse en sag, som man så kan få lidt omtale på, og, hvis jeg må oversætte det, lægge det op i retning af, at vi nu skal have nogle radikale legetanter til at hjælpe os med at ordne forholdene på arbejdspladserne.

Jeg kan på mit partis vegne ikke anbefale, at vi vedtager dette forslag til beslutning, og jeg mener ikke, at vi behøver at have udvalgsbehandling.

Knud Thomsen: Også jeg var stærkt tvivlende i mit sind, da jeg så tanken om, at vi skulle gennemføre en folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission til undersøgelse af arbejdspladsernes problemer. Nu må man naturligvis lade tvivlen hvile, indtil man har hørt, hvad der kan tjene som yderligere begrundelse, og dér kan jeg sige det samme som det ærede medlem hr. Guldberg, at den fremstilling, den indledning og den begrundelse, det ærede medlem hr. Helveg Petersen gav, ikke fjernede tvivlen i mit sind, men udbyggede den meget stærkt.

Jeg synes, at den højtærede arbejdsministers fremstilling både var fuldstændig realistisk og fuldstændig redelig. Den gjorde rede for problemerne og for, hvordan de bedst fandt deres løsning, og jeg kan fuldstændig tiltræde den højtærede arbejdsministers udtalelser på disse punkter.